

Urbani turizam grada Zagreba

Vučemilo, Lara

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:539131>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-02**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

LARA VUČEMILO

URBANI TURIZAM GRADA ZAGREBA

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, lipanj 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

LARA VUČEMILO

URBANI TURIZAM GRADA ZAGREBA

URBAN TOURISM OF THE CITY OF ZAGREB

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.

Čakovec, lipanj 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Čakovec, 5. ožujka 2021.

država: **Republika Hrvatska**
Predmet: **Turizam i razvoj - izvanredni**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2020-MTS-I-123

Pristupnik: **Lara Vučemilo (0160140905)**
Studij: **izvanredni preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta**
Smjer: **Menadžment turizma**

Zadatak: **Urbani turizam grada Zagreba**

Opis zadatka:

Grad Zagreb je bogat kulturno povijesnom baštinom i ima strahovito puno turističkih resursa. Danas sve više ljudi posjećuje svjetske metropole i želi upoznati način urbanog života u gradu. Grad Zagreb je pun muzeja, sakralnih objekata i u njemu se održava niz manifestacija. Božićni sajam u gradu Zagrebu bio je tri puta zaredom proglašen kao najbolje organizirana manifestacija u Europi. Koji su sve turistički resursi Zagreba i kakva je obrazovna struktura ljudi koji rade u turističkoj zajednici grada Zagreba? Kako i na koji način se grad Zagreb promovira? Koliko turista godišnje posjeti grad Zagreb i kakva je nacionalna struktura turista? Koji je najpoznatiji turistički suvenir grada Zagreba?

Rok za predaju rada: 20. rujna 2021.

Mentor:

mr. sc. Ivan Hegeduš, v. pred.

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

ZAHVALA

Ovaj rad prvenstveno posvećujem svojoj obitelji i prijateljima koji su mi pružali neopisivo veliku potporu i motivaciju te im se zahvaljujem na savjetima koje su mi davali tijekom studiranja.

Nadalje, veliku zahvalnost upućujem svim profesorima za pruženo znanje, strpljenje i savjete tijekom cijelog studija, a naročito u izradi ovog završnog rada.

Lara Vučemilo

SAŽETAK

Gradovi su bogati raznovrsnim događajima i manifestacijama. Manjim se dijelom održavaju radi ostvarivanja prihoda te kulturnog i obrazovnog iskustva, ali većim se održavaju radi promidžbe željenog imidža turističkog odredišta.

U ovome radu fokus je stavljen na promidžbu grada Zagreba i njegove turističke proizvode. Istaknuta su neka od najpoznatijih mjesta koje imaju kulturno i povijesno značenje za sam identitet Zagreba. Također se istražuju atrakcije koje su manje poznate, no nikako manje važne. Prikazuje se kako Zagreb, iako vrlo važan za kulturnu baštinu, ima pregršt modernih i nesvakidašnjih atrakcija koje su svakako zanimljive turistima. U radu su detaljnije razrađene atrakcije i lokacije u koje se ubrajaju: zagrebačka katedrala, Muzej Mimara, Arheološki muzej, Lenucijeva potkova, Markov trg, Hrvatsko narodno kazalište, groblje Mirogoj, Kula Lotrščak, uspinjača i Dolac. Nadalje, statistički je prikazana struktura turista grada Zagreba te je ista uspoređena s drugim državama svijeta.

Provedeno je i istraživanje s ciljem prikupljanja što više podataka o posjećenosti turističkih atrakcija grada Zagreba. Istraživanje se provodilo anketnim istraživanjem u kojem su ispitanici odgovarali na pitanja o posjećenosti sakralnih objekata, trgova, muzeja, javnih spomenika, kazališta i parkova. Nadalje, ispitanici su rangirali ljestvicu tri najzanimljivije atrakcije po vlastitom izboru, s kojim osobama povezuju Zagreb te koje bi atrakcije željeli posjetiti, a još nisu imali prilike. U nastavku je napravljena analiza i interpretacija dobivenih podataka kako bi se došlo do zaključka o stanju trenutne turističke ponude i mogućnostima njezina unapređenja. Cilj s kojim je provedeno ovo istraživanje bilo je prikupiti podatke o posjećenosti turističkih atrakcija grada Zagreba te utvrditi koja je skupina turističkih atrakcija posjećenija u odnosu na druge. Kroz anketu vidljivo je kako ispitanici najčešće posjećuju atrakcije poput Botaničkog vrta, Zoološkog vrta ili povijesne jezgre poput Zrinjevca i Gornjega grada. Zagreb u svojoj turističkoj ponudi ima ponešto za svakoga te se njegova ponuda iz godine u godinu obogaćuje inovativnim manifestacijama i atrakcijama.

Ključne riječi: grad, turističke atrakcije, turistička ponuda, urbani turizam, Zagreb

SADRŽAJ

Sažetak

1. UVOD	8
2. URBANI TURIZAM.....	9
2.1. Karakteristike urbanog turizma	10
2.2. Destinacija urbanog turizma	10
2.3. Problemi urbanog turizma.....	13
3. GRAD ZAGREB	14
3.1. Zagrebačka katedrala.....	15
3.2. Muzej Mimara.....	16
3.3. Arheološki muzej u Zagrebu	17
3.4. Lenucijeva potkova.....	18
3.5. Markov trg.....	19
3.6. Hrvatsko narodno kazalište	19
3.7. Mirogoj	20
3.8. Kula Lotrščak.....	22
3.9. Uspinjača	23
3.10. Dolac.....	25
3.11. Turistička zajednica grada Zagreba	25
3.12. Struktura turista grada Zagreba.....	26
4. ISTRAŽIVAČKI RAD	30
4.1. Hipoteza istraživanja.....	30
4.2. Metodologija istraživanja.....	30
4.3. Rezultati istraživanja.....	32

4.4. Ograničenja istraživanja	44
5. ZAKLJUČAK.....	45
6. LITERATURA	47
PRILOZI	

1. UVOD

Urbani turizam i industrijalizacija glavni su pokretači društvene modernizacije. Prema (Pirjevec B., 2008) urbani turizam najčešće obuhvaća putovanja u velike gradove koji su specifični po arhitektonskim pothvatima, urbanističkim rješenjima, kulturnim i povijesnim znamenitostima te mnogobrojnim kulturnim, sportskim i izložbenim manifestacijama. Svi gradovi imaju nekoliko zajedničkih karakteristika, ali svaki od njih jedinstven je kao turistička destinacija upravo zbog svojih individualnih aktivnosti i atrakcija koje privlače turiste. Svaki grad kao urbana destinacija nudi personaliziran sadržaj koji je karakterističan za njihovo područje, kulturu, vjeru i povijest te im istovremeno daje kompetitivnu prednost u odnosu na druge gradove. Zanimljivo je kako nisu uvijek glavni gradovi ti koji su u fokusu kao turistička destinacija, već manja mjesta koja su u nekim slučajevima bogatija kulturom te pružaju turistima bijeg od užurbanog života golemih gradova. Urbane turističke destinacije ne moraju privlačiti turiste izričito svojom infrastrukturom ili arhitekturom, već ih mogu privući sami ljudi i njihov način života. Vrlo je važno kakav ugled ima država ili grad koji se posjećuje jer to je jedan od ključnih faktora kod odabira željene turističke destinacije. No, neovisno o kojoj destinaciji se radi, sve se suočavaju s jednakim problemima i izazovima. Preveliki broj turista povećava zagađenje i automatski dovodi u pitanje sigurnost i zaštitu povijesnih atrakcija, gradovi postaju prenapučeni ljudima te se povećava promet, što utječe i na svakodnevni život lokalnog stanovništva. Kao primjer uzet je glavni i najveći grad Republike Hrvatske, grad Zagreb. Smješten je u jugoistočnom dijelu Europe te se smatra sigurnim velegradom otvorenih vrata, zanimljivih ličnosti i burne povijesti. On je dom Hrvatskog narodnog kazališta, brojnih muzeja, raznovrsnih gastro i glazbenih festivala, kulturnih atrakcija te cjelogodišnjih manifestacija. Karakteriziran je brojnim povijesnim ličnostima koji su značajni za povijest Republike Hrvatske, ali i prostor koji ju okružuje. Identitet grada su i crveni šestinski kišobrani na kulturnom Dolcu te plava boja koja obavija grad.

2. URBANI TURIZAM

Pojam urbanizacija potječe iz latinskog jezika (urbs, grad; urbanus, gradski) te je s industrijalizacijom glavni pokretač društvene modernizacije. Prema (Ashworth i sur., 2010) urbani turizam obuhvaća putovanja u gradove radi ispunjenja vlastitih potreba i postizanja zadovoljstva. (Smith i sur., 2010) smatraju da urbani turizam uključuje sljedeće turističke aktivnosti:

- Razgledavanje grada
- Obilazak muzeja i galerija
- Odlazak na koncerte, kazališta i plesne zabave
- Posjet iz obrazovnih razloga
- Shopping
- Odlazak na festivale i događaje
- Odlazak na konferencije i poslovne sastanke
- Posjet restoranima, barovima i noćnim klubovima
- Posjet obitelji i prijateljima

Gradove karakterizira visoka koncentracija različitih objekata i usluga namijenjena turistima, ali i lokalnom stanovništvu te su time u mogućnosti ponuditi odgovarajući turistički proizvod. Turistima se nude različite aktivnosti i sadržaji, a posebno je atraktivno postojanje mogućnosti kombinacije aktivnosti (na primjer, turisti na poslovnom putovanju mogu razgledavati muzeje, a kulturni turisti mogu otići u kupovinu). Opseg turističke ponude gradova ima utjecaj na potencijalne posjetitelje kod odabira destinacije, dužine boravka te količine turističke potrošnje. Uzimajući u obzir spomenute karakteristike urbanog turizma, postavlja se pitanje pripada li on doista selektivnom obliku turizma. Međutim, turistički promet u određenim gradovima ima karakteristike masovne pojave, a nekolicina njih, posebice manji povijesni gradovi, postigli su maksimalni kapacitet nosivosti te nastaju problemi održivosti spomenute vrste turizma. Navedenoj situaciji posebno je pridonio razvoj niskobudžetnih, tzv. *low cost* aviokompanija, koje nude prilično pristupačnije tarife, ali i internet koji je omogućio da turisti jednostavno i lako bukiraju usluge (Rabotić, 2012).

2.1. Karakteristike urbanog turizma

Svi gradovi posjeduju neke zajedničke karakteristike, ali svaki od njih je specifičan kao turistička destinacija. Specifičnost turističkog grada temelji se prvenstveno u njegovim doživljajima, atrakcijama i aktivnostima koje nudi, a upravo to i dovodi turiste u posjet. Zajedničke karakteristike urbanih destinacija su:

- Gradovi su glavni saobraćajni čvorovi te zbog guste naseljenosti u njima postoji velika koncentracija usluga, industrija i trgovina
- Gradovi su središta pojačane interakcije među ljudima te brojne suvremene turističke aktivnosti ostvaruju određeni doticaj s urbanim sredinama
- Gradovi se koriste i kao „vrata“ (*gateway*) turistima koji posjećuju neku zemlju
- Gradovi funkcioniraju kao „smještajna baza“ za turiste koji napuštaju gradove radi odlaska na odmor u ruralna područja, ali i kao zasebna destinacija
- Sadašnji trendovi u turističkim aktivnostima poput rasta jednodnevnih izleta ili kratkih putovanja (*short break*) utjecali su na količinu posjećenosti velikih gradova koji su zasigurno najvažnija vrsta turističke destinacije (Rabotić, 2012)

2.2. Destinacija urbanog turizma

Prema (Čavlek i sur., 2010) turistička destinacija se definira kao geografski prostor koji nije stalno mjesto boravka turista, a u njemu se odvija turistička aktivnost i koristi turistički proizvod. (Vukonić i Keča 2001) naglašavaju bitne segmente koji destinaciju čine atraktivnom kao što su društvena i kulturna obilježja, prirodne ljepote i klima, infrastruktura, dostupnost, cijena, odnos prema turistima te sportski i edukativni sadržaji. Destinacije urbanog turizma sadrže određena obilježja koja nude kao svoju jedinstvenu prodajnu ponudu, a ona im daje kompetitivnu prednost u odnosu na druge gradove. U nastavku slijedi tipologija destinacija urbanog turizma:

- Globalni/ svjetski gradovi (London, New York) su svjetske metropole koje dominiraju međunarodnom ekonomijom zahvaljujući utjecaju globalizacije na privredu, politiku te kulturu. Sjedišta su transnacionalnih kompanija, međunarodnih financijskih i profesionalnih organizacija u kojima raste potreba za poslovnim prostorom. Dolazi do ostvarenja deindustrijalizacije, postoji koncentracija globalnog kapitala i visok nivo imigracije što rezultira porastom dohotka, ali i povećanje socijalne nejednakosti u životnom standardu.

Također utječe i na prostornu segregaciju između bogatog i siromašnog stanovništva, *gentrifikacija*, odnosno proces urbane obnove starih kvartova s ciljem naseljavanja pojedinaca s višim prihodima te njihov razvoj sadržaja za usluge i potrošnju.

- Nacionalne prijestolnice (Ankara, Bukurešt) predstavljaju kombinaciju ekonomskih, političkih, administrativnih, kulturnih i simboličkih funkcija te time imaju vrlo bitnu ulogu u turizmu. Neki glavni gradovi su manje poznati od drugih gradova u zemljama jer ostvaruju manji turistički promet te imaju slabiji turistički imidž (npr. Madrid i Barcelona, Kanbera i Sydney, Ankara i Istanbul).
- Prijestolnice kulture predstavljaju glavne gradove koji su obogaćeni kulturnom baštinom, širok spektar umjetničkih atrakcija te vizualno privlačne ambijente. Ostvaruju značajan promet zbog velike razine interesa posjetitelja pa su zbog toga pretrpani u pojedinim razdobljima. Kultura se više ne smatra dodatnom djelatnosti nego je postala važan i često sastavni dio strategije regeneracije.
- Gradovi kulturne baštine (Venecija, Oxford, Krakov) su gradovi s iznimno posjećenom povijesnom jezgrom, ali golemi broj dnevnih posjetitelja i turista može rezultirati ozbiljnim problemima kao što su zakrčenost, gužva te nervoza turista i lokalnih stanovnika.
- Gradovi umjetnosti su gradovi koji sadrže veliku koncentraciju muzeja, galerija te raznih umjetničkih sadržaja. Beč ima svoj „muzejski kvart“, dok Berlin ima „muzejski otok“. Pojedini gradovi su prepoznatljivi po svojim veoma vrijednim povijesnim, nacionalnim ili međunarodnim zbirkama.
- Kreativni gradovi (Helsinki, Barcelona) dokazuju da nije bitna infrastruktura i arhitektura samog mjesta, već ljudski kapital. Fokus je na stvaralaštvu, razvoju zajednice i kulture koji su glavni pokazatelji održivog razvoja živog, dinamičnog i ugodnog grada. Promovira se kreativnost u funkciji ekonomskog rasta kroz stimulaciju razvoja tzv. kreativnih industrija. Kreativni grad je grad koji je u stanju jačajući vlastiti identitet kao vrstu kapitala generirati tzv. ekonomiju inovacija, kulturu i umjetničku produkciju, jačajući vlastiti identitet kao vrstu kapitala.

Nastoje poboljšati interakciju između ekonomskog razvoja, revitaliziranih kvartova i socijalne obnove.

- Industrijski gradovi (Glasgow, Bilbao) su posljednjih godina kao rezultat uspješnih projekata regeneracije, postali turističke destinacije. Mjesta napuštenih zona i industrijskih kompleksa zamijenili su novi kvartovi. U takvim gradovima realiziran je niz inicijativa kojima su poslužile realizacije nekog velikog projekta kao npr. održavanje Olimpijskih igara, izgradnja velikog muzeja ili sportskog centra.
- Sportski gradovi (Melbourne, Cardiff) razvijaju se radi povećanog broja velikih sportskih događaja (Olimpijske igre, Svjetsko nogometno prvenstvo). Također radi razvoja sportske infrastrukture i redovne organizacije sportskih manifestacija.
- Festivalni gradovi (Rio, New Orleans) su gradovi u kojima se svake godine redovno održavaju festivali i karnevali. Popularni i veliki festivali i karnevali postaju zaštitni znak pojedinih gradova i čini ih festivalskim.
- Futuristički gradovi (Dubai, Tokio) su poznati po neprestanom razvoju novih i visokih tehnologija, inovativnoj infrastrukturi te nekoj neobičnoj modernoj atrakciji (Dujmović, 2014).

2.3. Problemi urbanog turizma

Prema (Glasson, 1994) urbani turizam sveukupno ima pozitivan utjecaj na grad, ali istraživanjima je dokazano kako turizam donosi i određene probleme. Sve urbane turističke destinacije, neovisno od tipologije, suočavaju se sa značajnim izazovima i problemima (Smith i sur., 2010):

- Prevelik broj turista, zakrčenost i gužva
- Zaštita postojećih atrakcija i životne sredine
- Promet
- Potreba za centralno lociranim i dostupnim smještajnim objektima
- Istovremeno upravljanje potreba turista i lokalnog stanovništva
- Upravljanje turističkim posjetom
- Potreba za raznolikim sadržajem (diskoteke, barovi, klubovi i sl.)
- Kreiranje osjećaja za mjesto (*sense of place*) ili očuvanje karaktera
- Promocija i marketing

Za većinu problema s kojima se suočavaju veliki gradovi nemaju rješenja, ali zasigurno bi trebali biti sposobni umanjiti ih (Futač, 2017).

3. GRAD ZAGREB

Glavni i najveći grad Republike Hrvatske, grad Zagreb, smješten je na zemljopisnom, povijesnom, kulturnom i političkom jugoistoku Europe. Smatra se sigurnim velegradom otvorenih vrata, zanimljivih ličnosti i burne povijesti. Zagreb je gospodarsko, kulturno, političko, administrativno i znanstveno središte Republike Hrvatske. Također je sjedište Predsjednika, Vlade i Sabora. Zagreb ima gotovo milijun stanovnika što je četvrtina ukupnog stanovništva zemlje. Dobitnik je nagrade najbolje europske destinacije godine, a tri je puta osvojio titulu grada s najboljim božićnim sajmom u Europi. Plava boja se smatra bojom grada Zagreba i ne nalazi se samo na grbu grada, nego su autobusi, uspinjača i tramvaji također plave boje, ali i dresovi sportaša grada.

Grad Zagreb sadrži raznovrstan i bogat kulturno-umjetnički život, tridesetak muzeja, tridesetak kazališta, velik broj galerija te brojne plesne, glazbene i kazališne festivale. Hrvatsko narodno kazalište je nacionalni dom opere, drame i baleta, a od koncertnih dvorana je najpoznatija Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog. Domaćin je mnogih internacionalnih kulturnih manifestacija, a globalni Svjetski festival animiranog filma Animafest tradicionalno je drugi po redu festival animacije u Europi. Kultura, umjetnost i povijest Zagreba, Hrvatske i Europe se uviđa u arhitekturi grada, ali i u brojnim muzejima grada Zagreba. Tajanstvena Zagrebačka mumija se čuva u Arheološkom muzeju, a jedinstvena zbirka umjetnina iz različitih razdoblja i područja se nalazi u Muzeju Mimara. Na Gornjem gradu u nekadašnjem isusovačkom samostanu, smještena je Galerija Klovićevi dvori (<https://www.infozagreb.hr>).

Zagreb se smatra da ima najveći dnevni boravak koji sadrži široki spektar terasa, kafića, kavana, slastičarnica i restorana. Njegovi trgovi i ulice su pravi izbor za promenu, uživanje u kavi, poslovne sastanke i druženja. Veliki utjecaj ovom sadržaju daju i razni ulični festivali. Gastronomska ponuda Zagreba bogata je kombinacija različitih okusa iz raznih kuhinja. Najpoznatije jelo koje će preporučiti svaki Zagrepčanin su štrukli ili najtradicionalnije kontinentalno jelo purica s mlincima. Također, ljubitelji mesa mogu probati pohani teleći odrezak punjen sirom i šunkom te zagrebački odrezak. Zagreb se može pohvaliti, da uz Beč i Pariz, ima vlastiti odrezak. Jedna od zanimljivosti grada je da svaka četvrt posjeduje jednu tržnicu na otvorenome. Najpoznatija tržnica grada je Dolac, nedaleko od zagrebačke katedrale, u samom srcu Zagreba. Crveni šestinski kišobrani su dio tradicije specifične za okolicu Zagreba. Oni su jedinstven aspekt identiteta grada, a pomažu prodavačima na tržnici Dolac da se zaštite od sunca i kiše. U nastavku slijede najpoznatiji turistički resursi grada Zagreba (<https://www.infozagreb.hr/o-zagrebu/osnovni-podaci>).

3.1. Zagrebačka katedrala

Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetih Stjepana i Ladislava ili zagrebačka katedrala, jedan je od najdragocjenijih spomenika hrvatske kulturne baštine, a i najveća hrvatska sakralna građevina. Najznačajnija je i prva hrvatska gotička građevina te je najmonumentalnija sakralna građevina gotičkog stila koja se nalazi jugoistočno od Alpa. Prvotna visina katedrale bila je 105 metara, a nakon potresa i rušenja tornjeva, visina joj je pala na 92 metra.

Prema hrvatskoj tradiciji katedrala je osnovana 1094. godine, iste godine kada je kralj Ladislav osnovao Zagrebačku biskupiju. U literaturi ne postoje odgovori na pitanja je li utemeljitelj biskupije dao sagraditi i katedralu ili je poslužila neka postojeća crkva. Većina istraživača se slaže da je na mjestu današnje katedrale bila izgrađena najstarija zagrebačka katedrala. Prvobitni izgled prve katedrale je nepoznat, ali se već puno više zna o izgledu prve naredne katedrale. Bila je velika trobrodna građevina koja je sadržavala tri apside te dva zvonika na pročelju. U brojnim ispravama o kraju ove građevine spominje se tatarska provala u 13. stoljeću. Crkva nije dugo bila obnovljena nakon spomenute tatarske provale, a od izvorne je ostala sačuvana samo unutrašnjost. Timotej je prvi biskup koji započinje obnovu katedrale u suvremenom gotičkom stilu te ju oprema srebrnim posuđem i ukrasima. U riznici katedrale su sačuvane dragocjenosti poput posuđa, crkvenog ruha, relikvijara, rukopisnih knjiga i ostalih obrednih predmeta. Prema A. Horvatu najvrjednija skulpturalna djela koja posjedujemo su „Čudnovata galerija zagrebačke katedrale“. Dolaskom Bolléa i rušenjem zapadnog zida koji je dijelio sakristiju, svetište i kapele gube svoj izvorni oblik. Pretpostavlja se da je za vrijeme njegovog doba restauriran sjeverni zid.

Neprijatelji i požari su više puta oštećivali katedralu, ali najviše veliki potres 1880. godine. Nakon spomenutog potresa, izvršena je detaljna rekonstrukcija katedrale u neogotičkom stilu prema nacrtima graditelja F. Schmidta iz Beča, a pod vodstvom gradnje Hermanna Bolléa. Dijelom su izmijenjeni prvotni Schmidtovi projekti, posebno rješenja vrhova tornjeva, a dio kula je tada srušen. U spomenutoj obnovi je zagrebačka prvostolna crkva dobila svoj sadašnji oblik s visokim krovom i dva vitka tornja, novim stupovima u svetištu te suvremenijim oltarima. Iza glavnog oltara je izgrađena nova grobnica za zagrebačke nadbiskupe, gdje počivaju hrvatski mučenici Fran Krsto Frankopan i Petar Zrinski te drugi velikani.

Dana 22. ožujka 2020. godine, zbog jačine potresa od 5,5 stupnja po Richteru, srušen je vrh na južnom zvoniku katedrale.

Kontroliranom eksplozijom 17. travnja 2020. godine je skinut sjeverni dio tornja zbog oštećenja od potresa te postojanja opasnosti od urušavanja. Potresom koji je pogodio grad 29. prosinca 2020. godine, katedrala je dodatno oštećena.

Orgulje zagrebačke katedrale je izgradila njemačka tvrtka E. F. Walcker 1855. godine, a orgulje trenutno broje 78 registra na četiri manuala s dispozicijom. Festival „Orgulje zagrebačke katedrale“ se održava od 2009. godine te je na festivalu do danas sudjelovalo više od osamdeset orguljaša iz cijelog svijeta (Deanović i sur. 1988).

Slika 1. Zagrebačka katedrala

Izvor: <https://www.zg-nadbiskupija.hr>

3.2. Muzej Mimara

Muzej Zbirka umjetnina Ante i Wiltrude Topić je utemeljen donacijom Ante Topića Mimare, a otvoren je za javnost 1987. godine. Nalazi se u neorenesansnoj palači 19. stoljeća na Rooseveltovom trgu. Posjeduje 3750 umjetnina različitih materijala i tehnika mnogih civilizacija i kultura, 450 slika i crteža poznatih majstora, oko 200 skulptura antičkog doba do 20. stoljeća te arheološke rijetkosti starog Egipta i Grčke. Zbirka stakla je izuzetna cjelina umjetničkih vrijednosti staklarstva s više od 300 primjeraka koji predstavljaju razvojni put Rimskog carstva i drevnog Egipta te venecijanskih i drugih europskih radionica. Zbirka umjetnina Dalekog istoka posjeduje predmete od rijetkih materijala kao što su žad, lak i rog nosoroga. Muzej sadrži i bogatu stručnu knjižnicu s oko 5000 naslova. Stalni postav je oblikovan kronološkim nizom povijesno-stilskih razdoblja.

U muzeju se redovito organiziraju studijske i tematske izložbe, ekspertize, čak i edukativne radionice i igraonice (<https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/kultura/muzeji/muzej-mimara>).

Slika 2. Muzej Mimara

Izvor: <https://www.meetinzagreb.hr>

3.3. Arheološki muzej u Zagrebu

Nalazi se u historicističkoj palači Vranyczany-Hafner na Zrinjevcu, a osnovan je 1864. godine. Samostalno djeluje od 1939. godine, a do tada u sklopu Narodnog muzeja. Posjeduje vrijedan muzejski fondus s oko 460 000 predmeta pohranjenih u odgovarajućim zbirka. Pretpovijesna zbirka prikazuje razvoj mnogobrojnih kultura – od paleolitičkog razdoblja do mlađeg željeznog doba. Antička zbirka predstavlja spomenike grčke provenijencije te rimske spomenike stranog i domaćeg porijekla. Egipatska zbirka takve vrste je jedina koja postoji u jugoistočnom dijelu Europe. Tu je i Zagrebačka mumija u lanenim zavojima s najdužom sačuvanom etruščanskom teksturom i jedna od najvećih i najznačajnijih numizmatičkih zbirki u Europi i svijetu. U muzeju se nalazi bogata knjižnica stručne arheološke i srodne literature s nešto više od 50 000 naslova. U dvorištu muzeja smješten je Lapidarij s interesantnom zbirkom rimskih kamenih spomenika. Brigu o arheološkom parku "Andautonija" u Ščitarjevu, gdje se čuvaju ostaci od 1. do 4. stoljeća iz antičkog grada, vodi Arheološki muzej. Zbog potresa 22. ožujka 2020. godine koji je pogodio Zagreb, oštećena je zgrada muzeja kao i stalna postava te predmeti (<https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/kultura/muzeji/arheoloski-muzej>).

Slika 3. Arheološki muzej u Zagrebu

Izvor: <https://www.infozagreb.hr>

3.4. Lenucijeva potkova

Lenucijeva potkova ili Zelena potkova je urbani kompleks trgova i parkova u središtu grada iz 19. stoljeća. Obuhvaća sedam trgova (Trg dr. Ante Starčevića, Trg Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića, Trg Josipa Jurja Strossmayera, Trg Marka Marulića, Trg Nikole Šubića Zrinskog, Trg Republike Hrvatske, Trg kralja Tomislava) i Botanički vrt. Unutar granica *potkove* postoje još dva trga (Trg Petra Preradovića i Trg Petra Svačića). Nazvana je po zagrebačkom urbanistu Milanu Lenuciju, kojem se pripisuje ideja „potkove“ jer su trgovi formirani u obliku slova „u“. Prostor je znamenit zbog vrhunske parkovne i stambene arhitekture te velikom broju reprezentativnih historicističkih palača. Sadrži kulturne i znanstvene ustanove, ministarstva, sudove, muzeje, galerije, hotele te Glavni željeznički kolodvor (Knežević, 1996).

3.5. Markov trg

Na samom središtu trga nalazi se župna crkva sv. Marka koja je sagrađena sredinom 13. stoljeća. Crkvu obnavlja Hermann Bollé u neogotičkom stilu te crkva tada dobiva svoj prepoznatljivi krov s grbovima Trojedne Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije i grada Zagreba. Trg je sjedište najviših državnih institucija: Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskog sabora i Ustavnog suda (<https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/atrakcije/trgovi/markov-trg>).

Slika 4. Markov trg

Izvor: <https://www.zagreb.info>

3.6. Hrvatsko narodno kazalište

Hrvatsko narodno kazalište je svečano otvoreno 14. listopada 1895. godine, u dva sata poslije podne kada je car Franjo Josip I., ispred mnogobrojnih Zagrepčana i gostiju iz drugih hrvatskih krajeva, zadao simbolično zadnji udarac gradnje na balkonu kazališta. Neobarokna zgrada kazališta je remek-djelo austrijskog arhitekta Ferdinanda Fellnera i njemačkog arhitekta Hermanna Helmera. Priređena je prva svečana predstava u sedam sati navečer na kojoj je prisustvovao car i brojni uzvanici u kojem su nastupali prvaci Drame Opere i Baleta te je izvedena osma slika Zajčeve opere Nikola Šubić Zrinjski.

Hrvatsko narodno kazalište je najstarija i centralna kazališna ustanova u Republici Hrvatskoj koja nudi bogat kulturni program. U kazalištu djeluju tri ansambla: dramski, operni i baletni.

Godišnje se izvodi nešto više od dvjesto dvadeset scenskih izvedba, a od toga je dvadesetak repriza, a najmanje dvadeset premijera. Nudi raznovrstan program i izvedbe djela domaćih autora različitih razdoblja i stilova, ali i klasična i suvremena svjetska djela.

Hrvatsko narodno kazalište ima veliki utjecaj na kulturni život grada Zagreba jer privlači sve raznolikiju kazališnu publiku, a ponekad izvedbe znaju biti rasprodane već mjesecima unaprijed.

Producent je ili koproducent mnogih velikih međunarodnih projekata kao što je Festival svjetskog kazališta, a uspješno koristi i europske fondove ostvarujući brojne kulturne suradnje. Dio je europskih organizacija FEDORA platforme, Opera Europa i European Theatre Convention (<https://www.hnk.hr/hr/o-nama/o-kazalistu>).

Slika 5. Hrvatsko narodno kazalište

Izvor: <https://www.hnk.hr>

3.7. Mirogoj

Mirogoj je monumentalno gradsko groblje smješteno na obroncima Medvednice, koje je istovremeno i predivan park sa skulpturama. Naziva se hrvatskim *Panteonom* te je među najljepšim grobljima u Europi. Najveće je gradsko groblje koje sadrži neorenesansne arkade koje predstavljaju najveći hrvatski spomenik historicizma. Gotovo 500 metara duge arkade, sagrađene su prema projektu arhitekta Hermanna Bolléa.

Groblje Mirogoj je svojevrsan spomenik toleranciji među religijama, ne postoje međukonfesionalne podjele, a čak postoji zabrana izgradnje ograda. Prostor cijelog groblja je savršen prikaz odnosa skulptura, paviljona i galerija s prirodom.

Službeno otvorenje Mirogoja bilo je 6. studenoga 1867. godine kada je donesena odluka da se izgradi jedno centralno groblje za sve vjeroispovijesti. Vlasnik Mirogoja je bila gradska općina, dok su ostala stara zagrebačka groblja bila u vlasništvu crkava. Mirogoj nosi Statut skupnog groblja što ga čini općim skupnim grobljem svih vjeroispovijesti.

Sljedbenici svih vjeroispovijesti imaju jednaka prava i dužnosti te im se dodjeljuje poseban prostor koji odgovara njihovom broju. Prema vjeroispovijesti groblje je podijeljeno na četiri dijela: za pokapanje sljedbenika pravoslavne, katoličke, židovske i protestantske vjeroispovijesti. Vanjski dio groblja je uređen kao park bez grobnih mjesta, a unutarnji dio je namijenjen pokapanju mrtvih.

Arkade su izgrađene po uzoru na talijanska renesansna groblja, a nalaze se samo na zapadnoj strani. Sjeverno od glavnog ulaza su izgrađena četiri paviljona, a južno od ulaza osam. Prolaz je sagrađen nakon četvrtog paviljona, a nakon njega slijede male arkade prema istoku koje se sastoje od šest paviljona.

Mrtvačnica se nalazi izvan arkada, u izoliranom šumarku stare šume. Projektirana je kao zasebni objekt, ali u skladu s arkadama. U odnosu na arkade i crkve, izgled zgrade mrtvačnice je jednostavniji i skromniji, što daje dojam smirenosti i nenametljivosti.

Pravoslavna kapela sv. Petra i Pavla je smještena jugoistočno od ulaza, a podignuta je 1891. godine. Građevina je malih dimenzija, centralnog tlocrta, ali svakako monumentalna. Tipično je djelo Bolléova eklekticizma te je možemo opisati kao neobizantski stil.

Kapela Krista Kralja je posljednja u nizu velikih mirogojskih građevina. Gradnja kapele započinje tek 1927. godine, prema nacrtu tada već pokojnog Bolléa. Glavna razine crkve iznosi više od dva metra od okolnog tla, a kriptu s grobnicama nalazi se u suterenu crkve. Izgradnjom spomenute crkve kao glavnog dijela, upotpunjena je velika Bolléova arhitektonska ideja gradskog groblja. Crkva vanjskim i unutarnjim dijelom dominira cjelokupnim prostorom Mirogoja (Kosić i sur., 1974).

Slika 6. Groblje Mirogoj

Izvor: <https://www.zgh.hr>

3.8. Kula Lotrščak

Kula Lotrščak također je jedan od najpoznatijih simbola grada Zagreba, a nalazi se na Gradecu, na Strossmayerovom šetalištu, uz nekadašnja mala gradska vrata Dverce. Uz Popov toranj i Kamenita vrata, najbolje je očuvani objekt gradskog obrambenog sustava. Prvotni naziv Lotrščaka je bio „Kula od Dverca“, ali otkako je u njemu postavljeno zvono 1646. godine, dobiva naziv Lotrščak. Romanički je fortifikacijski objekt po svom četvorinastom tlocrtu, proporcijama i strukturi zidova. Ukupne je visine 30 metara – kula je visoka devetnaest, kupola šest, a krovnište pet metara. U kuli se nalazi Grički top, koji svakodnevno „podne“ označava pucnjem, a na vrhu je kupola s vidikovcem. Kula Lotrščak je jedno od zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske (<https://gkd.hr/kula-lotrscak>).

Slika 7. Kula Lotrščak

Izvor: <https://www.infozagreb.hr>

3.9. Uspinjača

Zagrebačka uspinjača je javno prijevozno sredstvo koje povezuje zagrebački Donji i Gornji grad, a smatra se jednim od najpoznatijih simbola grada. Gornja stanica nalazi se na Strossmayerovom šetalištu u podnožju Kule Lotrščak, a donja stanica se nalazi u Tomičevoj ulici te izlazi na Ilicu. Najkraća je žičana željeznica na svijetu s prugom dugom 66 metara. Sadrži dva kolosijeka, na svakome se nalazi jedan vagon, na betonskoj površini vijadukta. Uspinjača je počela raditi 1893. godine kao parni pogon koji je poslije zamijenjen električnim. Zakonski je zaštićena kao spomenik kulture jer do danas u cijelosti zadržala prvotni vanjski izgled, građevnu konstrukciju kao i većinu tehničkih svojstava. Za održavanje i vođenje uspinjače je zadužen Zagrebački električni tramvaj.

Uspinjača se sastoji od dva vagona koji imaju kapacitet za 28 putnika, od kojih su 12 stajaćih i 16 sjedećih mjesta. Trajanje vožnje je 64 sekunde, a najveća dopuštena brzina je 1,5 m/s. Uspinjača na usponu od 52 % savladava razliku u visini od 30,5 metara. Donja stanica je na 126 metara, a gornja na 156,5 metara nadmorske visine.

U nekima od polukružnih otvora konstrukcije uspinjače, koji su do dan danas bez značajnih tehničkih deformacija, nalaze se suvenirnice i umjetničke galerije.

Ideja nastaje od strane osječkog građevinskog poduzetnika D. W. Kleina koji je uočio u današnjoj Tomičevoj ulici veliki broj ljudi koji se uspinje prema Gornjem gradu. Počeo je pratiti učestalost pješačkog prometa te je počeo brojati i bilježiti broj prolaznika, što ga je dovelo do zaključka da bi se uspinjača mogla izgraditi na mjestu javnog stubišta, a po uzoru na europske gradove kao što su Zürich i Budimpešta. Klein je 1888. godine podnio Gradskom poglavarstvu molbu za građevinsku dozvolu, a njegov prijedlog je prihvaćen u roku dva dana te mu je izdana građevinska dozvola. Gradnja uspinjače započela je 6. svibnja 1889. godine, ali tijekom izgradnje javljale su se brojne poteškoće. Tijekom prve pokusne vožnje bez putnika, glavni ležaj stroja se istrгнуo zajedno s temeljem te se cijeli stroj polomio. Dvadesetak dana kasnije uspješno je odrađena testna vožnja pa je uspinjača puštena u pogon 8. listopada 1890. godine. Tijekom narednih godina javljali su se učestali kvarovi na pogonskom dijelu, a čak su i putnici morali ponekad izaći kako bi je pogurali. Tako je uspinjača od milja prozvana „zapinjača“ (<https://www.zgportal.com/zginfo/uspinjača-66-metara-pruge-koja-spaja-zagrebacki-gornji-i-donji-grad>).

Slika 8. Uspinjača

Izvor: <https://www.infozagreb.hr>

3.10. Dolac

Najljepša i najveća gradska tržnica koja je prepuna lokalnog voća, povrća te svježih domaćih proizvoda iz cijele Hrvatske. Otvorena je 1930. godine na mjestu povijesnog naselja te je ubrzo postala omiljeno okupljalište. Prodavači se nalaze ispod prepoznatljivih crvenih suncobrana s tradicionalnim lokalnim motivom. Na Dolcu se nalazi i spomenik tradicionalnoj prodavačici „kumici“, tj. ženi iz gradske okolice koja svakodnevno na tržnici Zagrepčanima nudi svježe voće, povrće i mliječne proizvode (Payer, I., Krištofić, B. 2022).

Slika 9. Dolac

Izvor: <https://www.infozagreb.hr>

3.11. Turistička zajednica grada Zagreba

Turistička zajednica grada Zagreba je osnovana za područje glavnog grada Republike Hrvatske, grada Zagreba, radi promicanja i unapređenja turističkih atrakcija i identiteta, promocije i obavljanja promotivnih aktivnosti te podizanja kvalitete turističke ponude.

Organizacija turističke zajednice se sastoji od predsjednika, turističkog vijeća i skupštine. Predsjednik TZGZ je gradonačelnik, odnosno Tomislav Tomašević.

Turistički ured na čelu s direktoricom Martinom Bienenfeld, podijeljen je u tri odjela: Odjel za odnose s javnošću i međunarodne odnose, Odjel za financije i Odjel kontrolinga i razvoja.

Postoje i tri sektora: Sektor za promociju i poslovni turizam, Sektor razvoja proizvoda i Sektor za pravne i informativne poslove. Unutar tih sektora su: Kongresni odjel, Odjel za operativni marketing, Odjel za internet, Odjel za kulturni turizam, Odjel za projekte u destinaciji, Odjel za ljudske resurse i opće poslove, Odjel za turističku pristojbu i Odjel za turističko informativne poslove (<https://www.tzgz.hr/o-tzgz/turisticki-ured>).

3.12. Struktura turista grada Zagreba

Grad Zagreb je postao jedna od popularnijih turističkih destinacija u jugoistočnom dijelu Europe. Zbog povijesti grada i bogate turističke ponude atraktivan je velikom broju domaćih i stranih turista. Posjetitelji najčešće u Zagreb dolaze samostalno ili u grupama, u vlastitom ili organiziranom aranžmanu. Najčešće posjećuju kulturno-povijesne sadržaje kao što su Gornji grad, Kaptol i Medvedgrad, ali i pojedine atrakcije kao Donji grad te parkove, muzeje, kulturne ustanove, sportske terene i dr. Zagreb je idealna kongresna destinacija zbog dobre povezanosti i blizine s drugim europskim urbanim sredinama. U ovom dijelu rada prikazat će se turizam grada Zagreba u brojkama te struktura turista (Futač, 2017).

Tablica 1. Broj dolazaka turista u 2019. godini

2019.	
Broj dolazaka	1 454 019
Domaći turisti	243 098
Strani turisti	1 210 921

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje

Tablica 2. Broj dolazaka turista u 2020. godini

2020.	
Broj dolazaka	342 472
Domaći turisti	115 352
Strani turisti	227 120

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje

Tablica 3. Broj dolazaka turista u 2021. godini

2021.	
Broj dolazaka	634 795
Domaći turisti	176 510
Strani turisti	458 285

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

Iz prikupljenih statističkih podataka od strane Gradskog ureda za stratejsko planiranje i razvoj grada, vidljivo je kako je 2019. godine Zagreb posjetilo 1 454 019 turista; od toga 243 098 domaćih turista, a 1 210 921 stranih turista. Ako usporedimo broj dolazaka turista u 2019. godini s brojem dolazaka u 2020. godini, vidljiv je veliki pad koji je rezultat pandemije bolesti COVID-19, kao i restriktivnih i preventivnih mjera za suzbijanje koronavirusa u Hrvatskoj. U 2021. godini bilježi se rast dolazaka, 634 795 turista, od kojih je 176 510 domaćih, a 458 285 stranih turista.

Tablica 4. Broj noćenja u 2019. godini

2019.	
Broj noćenja	2 638 962
Domaći turisti	452 513
Strani turisti	2 186 449

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

Tablica 5. Broj noćenja u 2020. godini

2020.	
Broj noćenja	780 077
Domaći turisti	239 906
Strani turisti	540 171

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

Tablica 6. Broj noćenja u 2021. godini

2021.	
Broj noćenja	1 375 248
Domaći turisti	354 384
Strani turisti	1 020 864

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

U gradu Zagrebu je 2019. godine ostvareno 2 638 962 noćenja, od kojih su 452 513 ostvarili domaći turisti, a 2 186 449 strani. Godine 2020. dolazi do velikog pada u broju noćenja zbog pandemije bolesti COVID-19 te je ostvareno samo 780 077 noćenja, 239 906 domaćih turista i 540 171 stranih. Broj noćenja u 2021. godini iznosi 1 375 248, od kojih su 354 384 ostvarili domaći turisti, a 1 020 864 strani.

Tablica 7. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2019. godini

2019.		
Država	Broj dolazaka	Broj noćenja
Republika Koreja	95 459	121 027
SAD	82 494	178 619
Italija	66 170	131 506

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

Tablica 8. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2020. godini

2020.		
Država	Broj dolazaka	Broj noćenja
Njemačka	23 685	51 025
Italija	18 153	52 076
Bosna i Hercegovina	15 898	35 385

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i stratejsko planiranje

Tablica 9. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2021. godini

2021.		
Država	Broj dolazaka	Broj noćenja
Njemačka	51 087	97 995
SAD	32 856	92 339
Italija	30 818	83 396

Izvor: Vlastita izrada autora prema Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje

Osim već navedenih podataka o broju dolazaka i noćenja turista, također je zanimljiv podatak odakle dolaze strani turisti. U 2019. godini bilo je 95 459 turista iz Republike Koreje koji su ostvarili 121 027 noćenja. Sljedeći na listi po broju dolazaka su turisti iz SAD-a s 82 494 dolazaka, ali bilježe veći broj noćenja od Republike Koreje te turisti iz Italije s 66 170 dolazaka. U 2020. godini turisti iz Njemačka su ostvarili 23 685 dolazaka i 51 025 noćenja, nakon njih turisti iz Italije s 18 153 dolazaka, ali malo većim brojem noćenja od Njemačke te turisti iz Bosne i Hercegovine s 15 898 dolazaka. I 2021. godine je Njemačka prva po broju ostvarenih dolazaka, nakon nje slijede SAD i Italija. Istim su redoslijedom ostvarili i broj noćenja.

4. ISTRAŽIVAČKI RAD

Za potrebe ovog rada u svrhu prikupljanja što više podataka o samoj temi provedeno je istraživanje pod nazivom *Turističke atrakcije grada Zagreba*. Istraživanjem se željelo prikazati koje sve atrakcije grad Zagreb pruža turistima te uvidjeti koje atrakcije su prema ispitanicima najposjećenije.

4.1. Hipoteza istraživanja

H1: Muzeji grada Zagreba posjećeniji su od sakralnih objekata

H2: Svi ispitanici su posjetili barem jedan muzej grada Zagreba

4.2. Metodologija istraživanja

Cilj ovog istraživačkog rada bio je prikupiti podatke o posjećenosti turističkih atrakcija grada Zagreba te utvrditi koja je skupina turističkih atrakcija posjećenija u odnosu na druge. Istraživanje je započelo 25. svibnja 2022. godine i trajalo je do 1. lipnja 2022. godine. Prilikom istraživanja korištena je metoda anketnog ispitivanja te su se na temelju anketnog upitnika prikupljale informacije i mišljenja ispitanika o predmetu istraživanja. Upitnik je bio podijeljen među studentima Međimurskog veleučilišta u Čakovcu i na različitim stranicama društvenih mreža.

Anketni upitnik se sastoji od 13 pitanja te je podijeljen u dva dijela. U prvoj skupini pitanja tri su bila obavezna, a jedno pitanje je bilo eliminirajuće. Na eliminirajućem pitanju ako su ispitanici odgovorili pozitivno mogli su nastaviti na drugi dio ankete, a negativnim odgovorom je za njih anketa završena. Druga skupina ankete se sastoji od deset pitanja koja su također sva obavezna, a pitanja istražuju koje turističke atrakcije grada Zagreba su ispitanici posjetili. Anketa je bila anonimna.

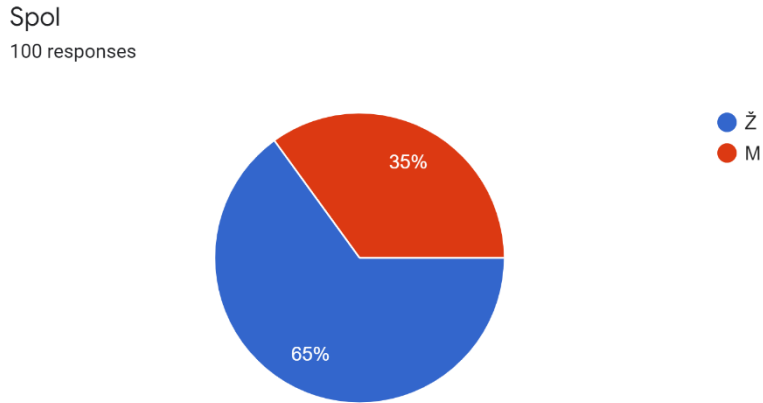
U navedenoj anketi bila su postavljena sljedeća pitanja:

1. Spol
2. Dob
3. Jeste li posjetili grad Zagreb?
4. Koje ste sakralne objekte grada Zagreba posjetili?
5. Koje ste muzeje posjetili?
6. Koje ste trgove posjetili?
7. Koje ste javne spomenike posjetili?
8. Koja ste kazališta posjetili?
9. Koje parkove ste posjetili?
10. Koje ste ostale gradske atrakcije posjetili?
11. Koje su vam TOP 3 atrakcije grada Zagreba koje ste posjetili?
12. Koje atrakcije bi željeli posjetiti, a niste do sada?
13. Koja vas poznata osoba asocira na grad Zagreb?

4.3. Rezultati istraživanja

1. Spol

Grafikon 1. Spol ispitanika

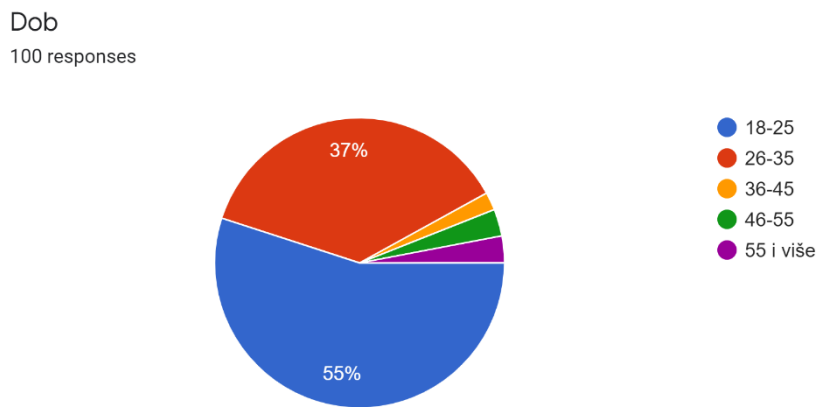

Izvor: vlastita izrada autora

Prema priloženom grafikonu 1. možemo vidjeti da je od ukupno 100 ispitanika 65 % bilo žena, a 35 % muškaraca. (Grafikon 1.)

2. Dob

Grafikon 2. Dob ispitanika

Izvor: vlastita izrada autora

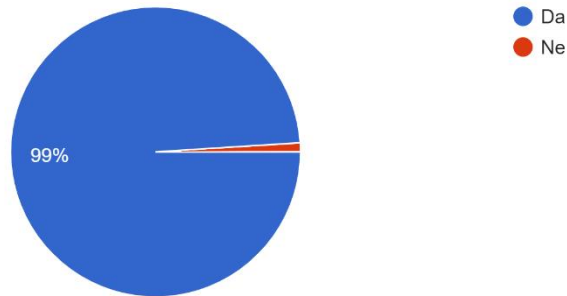
Veći dio ispitanika pripada dobnom razredu od 18 do 25 godina. (Grafikon 2)

3. Jeste li ste posjetili grad Zagreb?

Grafikon 3. Prikaz ispitanika koji su posjetili grad Zagreb

Da li ste posjetili grad Zagreb?

100 responses

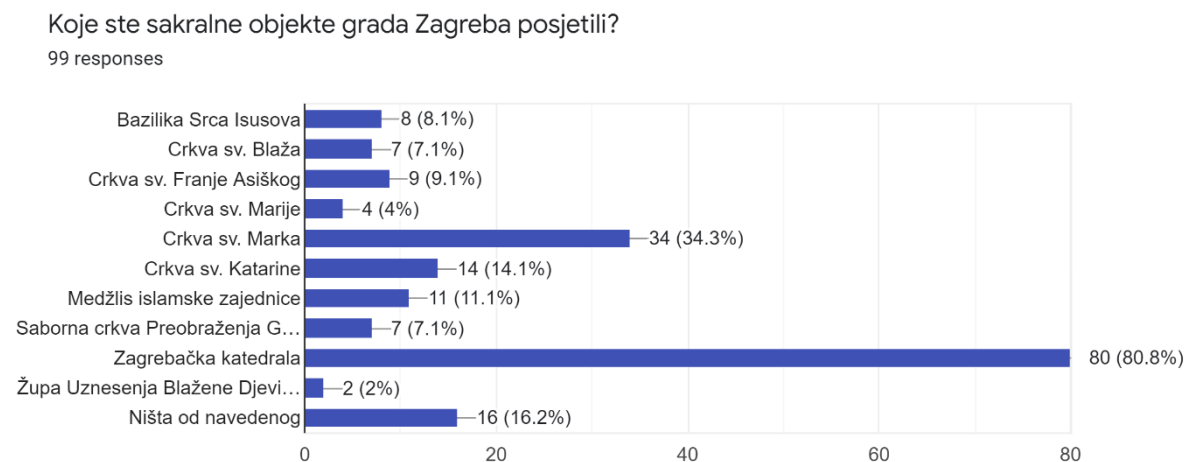

Izvor: vlastita izrada autora

Ovo je eliminacijsko pitanje kojim su ispitanici, ukoliko su odgovorili potvrdno, nastavili s anketom ili u suprotnom završili anketu. Od ukupno 100 ispitanika, njih 99 % je posjetilo grad Zagreb. (Grafikon 3.)

4. Koje ste sakralne objekte grada Zagreba posjetili?

Grafikon 4. Prikaz posjećenosti sakralnih objekata

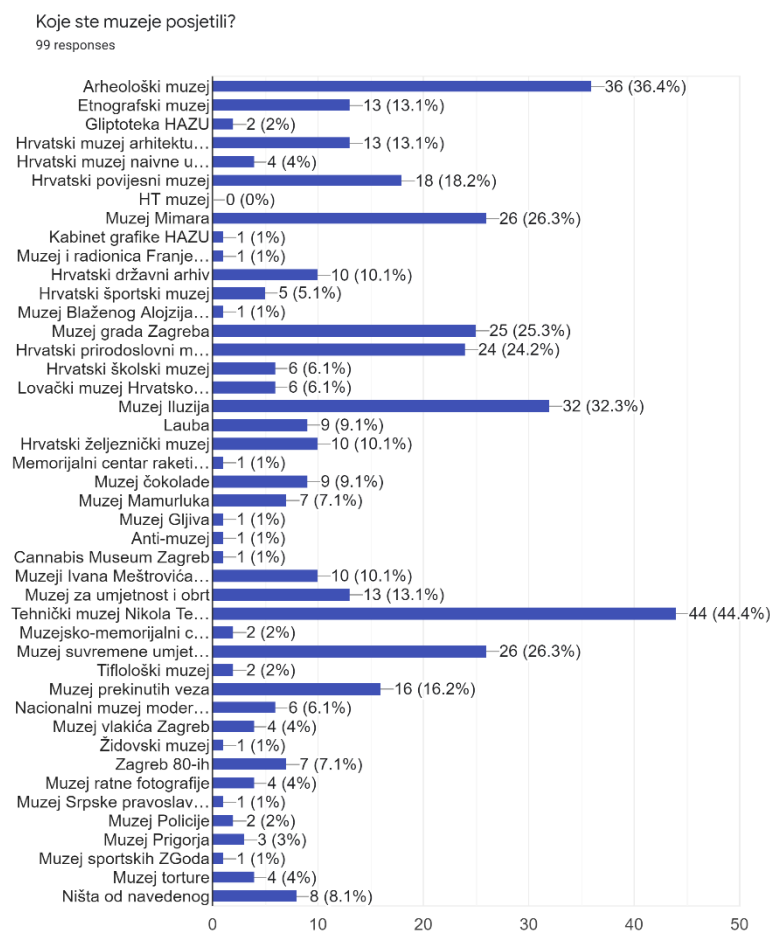

Izvor: vlastita izrada autora

Na sljedećem pitanju ispitanici su imali mogućnost odabira više odgovora između ponuđenih. Najposjećeniji sakralni objekti grada Zagreba su zagrebačka katedrala i crkva sv. Marka, a najmanje posjećeni Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama i crkva sv. Marije. Čak 16.2 % ispitanika nije posjetilo ni jedan navedeni sakralni objekt. (Grafikon 4.)

5. Koje ste muzeje posjetili?

Grafikon 5. Prikaz posjećenosti muzeja

Izvor: vlastita izrada autora

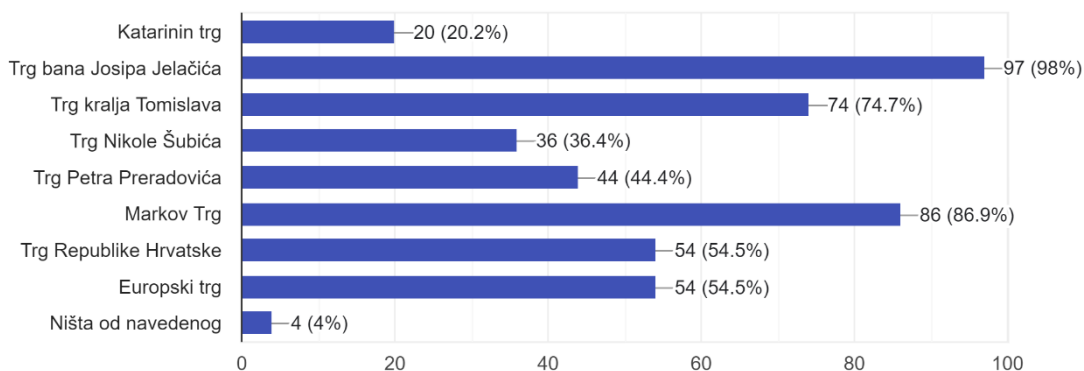
Najposjećeniji muzeji su Tehnički muzej Nikole Tesle, Arheološki muzej u Zagrebu i Muzej iluzija. HT muzej nije posjetio niti jedan ispitanik, a osam ispitanika nije posjetilo ni jedan od navedenih muzeja. (Grafikon 5.)

6. Koje trgove ste posjetili?

Grafikon 6. Prikaz posjećenosti trgova

Koje trgove ste posjetili?

99 responses

Izvor: vlastita izrada autora

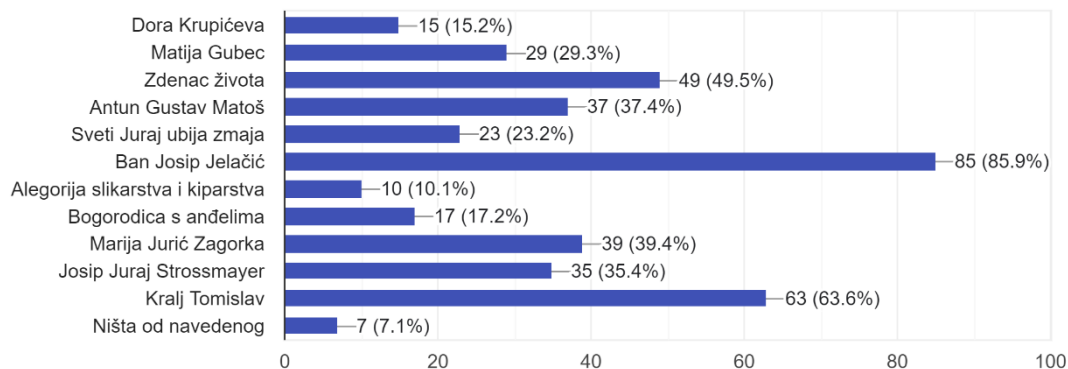
Kod pitanja o trgovima, možemo vidjeti da je najposjećeniji Trg bana Josipa Jelačića kojeg je posjetilo čak 97 % ispitanika. Od posjećenijih trgova tu je još i Markov trg i Trg kralja Tomislava. Samo 4 % ispitanika nije posjetilo ni jedan navedeni trg. (Grafikon 6.)

7. Koje javne spomenike ste posjetili?

Grafikon 7. Prikaz posjećenosti javnih spomenika

Koje javne spomenike ste posjetili?

99 responses

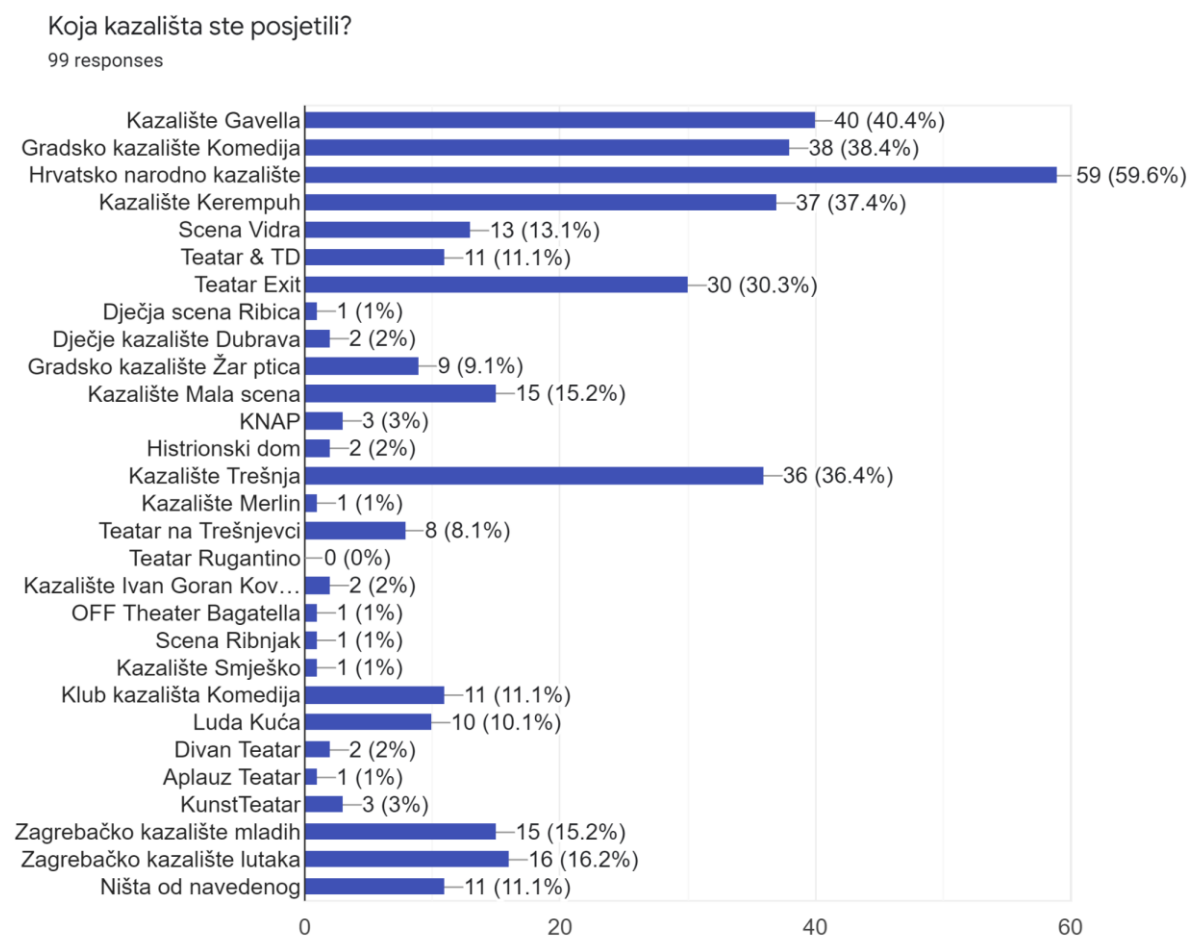

Izvor: vlastita izrada autora

Većina ispitanika, tj. njih 85.9 % je posjetilo spomenik bana Josipa Jelačića, njih 63.6 % je posjetilo spomenik kralja Tomislava, a 7.1 % ispitanika nije posjetilo ni jedan od navedenih spomenika. (Grafikon 7.)

8. Koja kazališta ste posjetili?

Grafikon 8. Prikaz posjećenosti kazališta

Izvor: vlastita izrada autora

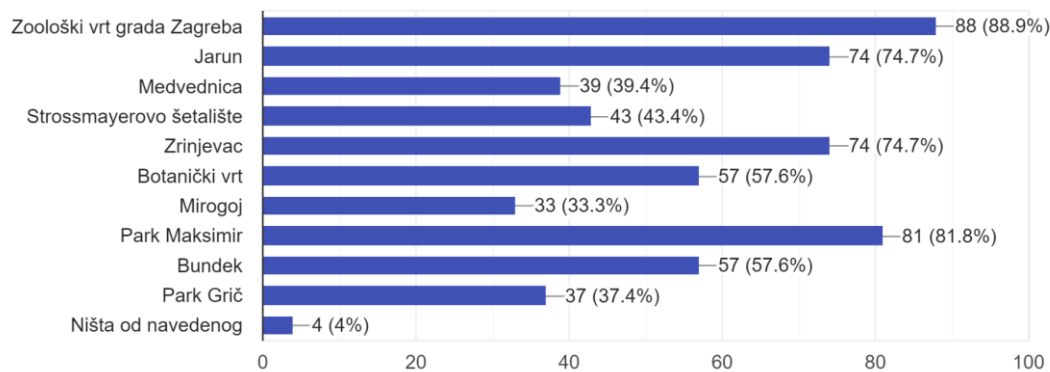
Kod pitanja o kazalištima, najposjećeniji su Hrvatsko narodno kazalište, Gradsko dramsko kazalište Gavella te Zagrebačko gradsko kazalište Komedija. Najmanje posjećeni su Dječja scena Ribica, Kazalište Merlin, OFF Theater Bagatella, Scena Ribnjak, Kazalište Smješko i Aplauz Teatar. Teatar Rugantino nije posjetio ni jedan ispitanik, a 11.1 % ispitanika nije posjetilo ni jedno od navedenih kazališta. (Grafikon 8.)

9. Koje parkove ste posjetili?

Grafikon 9. Prikaz posjećenosti parkova

Koje parkove ste posjetili?

99 responses

Izvor: vlastita izrada autora

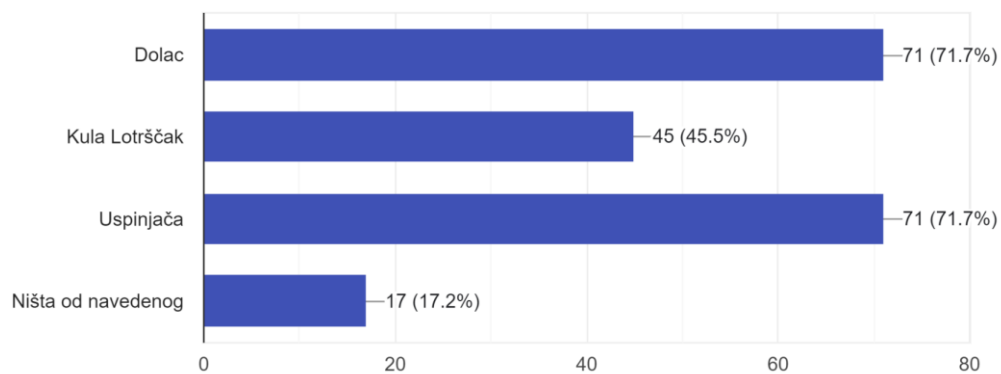
Prema priloženom grafikonu 9. možemo vidjeti da je većina ispitanika posjetila Zoološki vrt, park Maksimir, Bundek, Botanički vrt i Jarun. (Grafikon 9.)

10. Koje ste ostale gradske atrakcije posjetili?

Grafikon 10. Prikaz posjećenosti ostalih gradskih atrakcija

Koje ste ostale gradske atrakcije posjetili?

99 responses

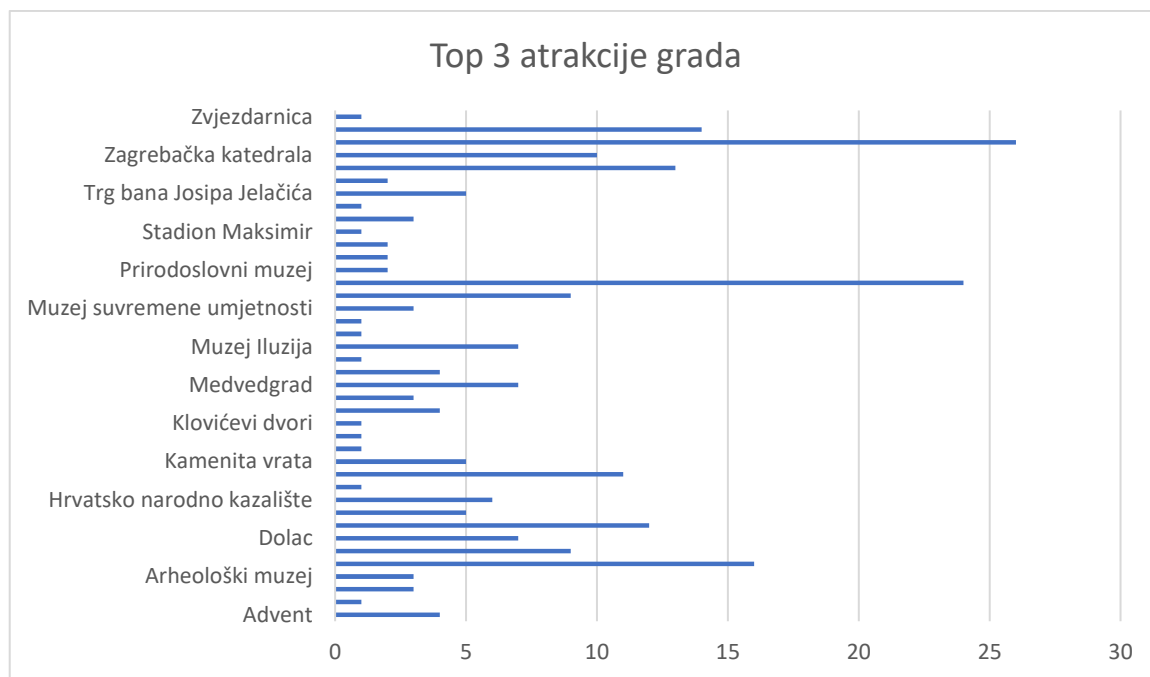

Izvor: vlastita izrada autora

Većina ispitanika, to jest njih 71.7 % posjetilo je Dolac i uspinjaču, ali njih čak 17.2 % nije posjetilo ni jednu od navedenih atrakcija. (Grafikon 10.)

11. Koje su vam TOP 3 atrakcije grada Zagreba koje ste posjetili?

Grafikon 11. Top 3 atrakcije grada

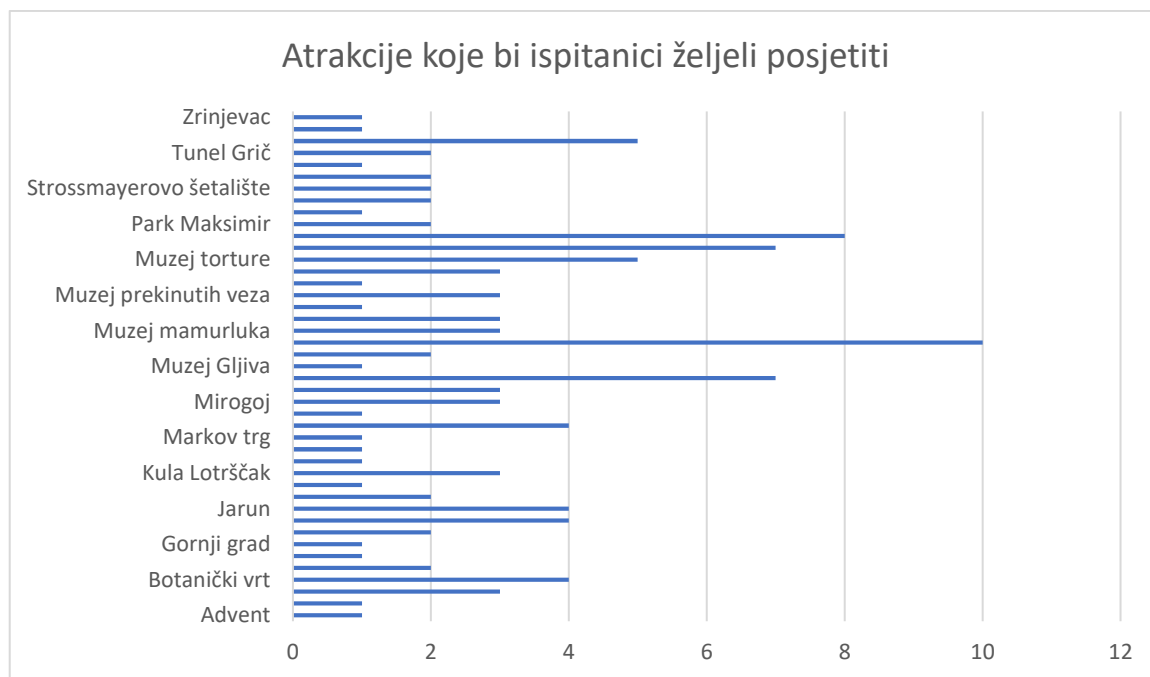

Izvor: vlastita izrada autora

Prema prikazanom grafikonu 11. možemo vidjeti da su kao najbolje atrakcije grada ispitanici izabrali Zoološki vrt, park Maksimir, Botanički vrt, Zrinjevac i Gornji grad. (Grafikon 11.)

12. Koje atrakcije bi željeli posjetiti, a niste do sada?

Grafikon 12. Prikaz atrakcija koje bi ispitanici željeli posjetiti

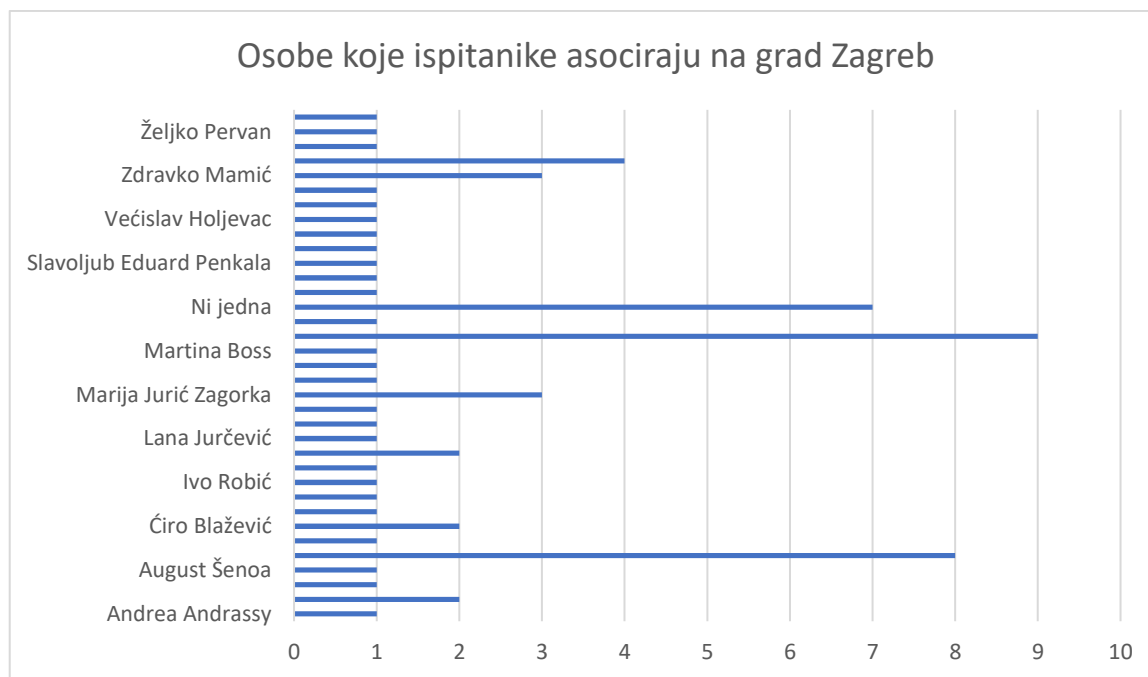

Izvor: vlastita izrada autora

Kod pitanja o atrakcijama koje bi ispitanici željeli posjetiti, ispitanici su najčešće odgovarali s jednim odgovorom, a manje s više njih. Najviše ih je izabralo Muzej iluzija, Muzej čokolade i muzeje općenito. (Grafikon 12.)

13. Koja vas poznata osoba asocira na grad Zagreb?

Grafikon 13. Osobe koje ispitanike asociraju na grad Zagreb

Izvor: vlastita izrada autora

Posljednje pitanje iz anketnog upitnika odnosilo se na poznate osobe koje ispitanike asociraju na grad Zagreb. Najviše ispitanika je odgovorilo Milan Bandić i ban Josip Jelačić. (Grafikon 13.)

4.4. Ograničenja istraživanja

Tijekom provođenja istraživanja nailazilo se na određena ograničenja, a jedno od najvećih bilo je pronalaženje dovoljnog broja ispitanika. Nezainteresiranost ispitanika je također ograničenje koje je neizbježno kod svakog anketiranja te neprofesionalni pristup anketi. Nekolicina ispitanika nije koncentrirana na postavljena pitanja u anketi te ne odgovara na pitanja u potpunosti. Taj problem se javljao kod pitanja u kojima su ispitanici mogli sami poslati odgovore.

5. ZAKLJUČAK

Grad Zagreb je uistinu neizbježna turistička destinacija u jugoistočnom dijelu Europe. Turisti su najčešće posjećivali kulturno-povijesne sadržaje, no treba napomenuti kako je Zagreb i idealna destinacija za održavanje kongresa s obzirom da je vrlo dobro povezan s drugim urbanim sredinama u Europi. Iz podataka sakupljenih od strane Gradskog ureda za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje vidljivo je kako je 2019. godine sveukupno bilo 1 454 019 turista, zbog pandemije u 2020. godini ta brojka se uvelike smanjila te je svega 342 472 turista posjetilo Zagreb u dane restriktivne i preventivne mjere za suzbijanje COVID-19 virusa u Hrvatskoj. No, već iduće 2021. godine prethodna brojka se duplo povećala te je Zagreb posjetilo 634 795 turista, što je i dalje poprilično malo u usporedbi s 2019. Osim podataka o broju turista koji su posjetili Zagreb, zanimljivo je vidjeti iz kojih zemalja je bilo najviše turista po godinama. Tako je iz danih podataka vidljivo kako je 2019. godine najveći broj turista bio iz Republike Koreje, a 2020. i 2021. godine najviše je bilo njemačkih turista koji su izabrali Zagreb kao svoju turističku destinaciju.

Nadovezujući se na podatke o broju turista u gradu Zagrebu, provedeno je istraživanje s ciljem prikupljanja podataka o posjećenosti turističkih atrakcija grada Zagreba te utvrđivanja koja je skupina turističkih atrakcija posjećenija u odnosu na druge. Temeljem prikupljenih podataka postavljene su dvije hipoteze od kojih je jedna potvrđena, a druga odbačena. H1 je glasila: „Muzeji grada Zagreba posjećeniji su od sakralnih objekata“. Upravo je ta hipoteza potvrđena, što se može zaključiti iz odgovora ispitanika na dana pitanja. U pitanju koje muzeje su sve posjetili vidljivo je kako se postotci većinski kreću u parametrima od 30 % na više, dok su postotci u pitanju vezano za posjećivanje sakralnih objekata većim dijelom odgovora nalaze ispod 10 % te njih 16.2 % nije posjetilo ni jedan od ponuđenih sakralnih objekata. Najposjećeniji muzeji su Tehnički muzej Nikole Tesle, Arheološki muzej u Zagrebu te Muzej iluzija, dok je najposjećeniji sakralni objekt zagrebačka katedrala. Osim muzeja, prema postotcima koji su u većini iznad 50 % evidentno je kako su ispitanici najčešće odabrali posjetiti javne spomenike, parkove i trgove kojih u Zagrebu ima mnoštvo.

Nadalje, H2 glasila je „Svi ispitanici su posjetili barem jedan muzej grada Zagreba“ što je prema odgovorima 100 ispitanika koji su sudjelovali u ovom anketiranju netočno jer se iz podataka može vidjeti kako njih 8.1 % nije posjetilo ni jedan od navedenih muzeja u Zagrebu.

Na temelju provedenog istraživanja može se zaključiti kako je turistička ponuda Zagreba vrlo bogata te da ispitanici preferiraju atrakcije poput Zoološkog i Botaničkog vrta, Zrinjevca i Gornjeg grada, koji imaju kulturno-povijesno značenje za Zagreb te su ujedno i dio njegovog identiteta. No osim kulturno-povijesnih spomenika i obilježja, grad Zagreb nudi mnoštvo drugih atrakcija i zanimljivosti za turiste, pogotovo za mlađu populaciju. Kao glavni grad Republike Hrvatske, grad Zagreb privlači mnoštvo domaće populacije, bilo to koncertima, sajmovima i drugim društvenim manifestacijama te se time ističe kao turističko žarište regije. Time dokazuje da uspješno gospodari povijesnim i modernim elementima turizma te ih besprijekorno spaja u jednu homogenu cjelinu koja privlači najrazličitije vrste posjetitelja te uspješno ispunjava sva njihova turistička očekivanja. Uzevši u obzir sve navedene informacije i komentare, grad Zagreb se uistinu može smatrati „draguljem“ hrvatskog kontinentalnog turizma.

6. LITERATURA

1. Ashworth, G., Page, S. J., (2010), *Urban tourism research : Recent progress and current paradoxes*
2. Deanović, A., Čorak, Ž. i Gattin, N. (1988). *Zagrebačka katedrala*. Zagreb: Globus – Kršćanska sadašnjost.
3. Dujmović, M. (2014). *Kultura turizma*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile.
4. Čavlek, N., Bartoluci, M., Prebežac, D., Kesar, O. i sur. (2011). *Turizam: Ekonomske osnove i organizacijski sustav*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Futač, I. (2017). *Urbani turizam s posebnim osvrtom na grad Zagreb*. Završni rad. Karlovac: Veleučilište u Karlovcu.
6. Glasson, J., 1994: Oxford: *A heritage city under pressure. Visitors, impacts and management responses*, Tourism Management
7. Kula Lotrščak [online]. Zagreb: Galerija Klovićevi dvori. Dostupno na: <https://gkd.hr/kula-lotrscak/> (20.05.2022.)
8. HNK: o kazalištu [online]. Zagreb: HNK. Dostupno na: <https://www.hnk.hr/hr/o-nama/o-kazalistu/> (21.05.2022.)
9. Knežević, S. (1996). *Zagrebačka zelena potkova*. Zagreb: Školska knjiga.
10. Kosić, K., Maleković, V. i Vereš S. (1974). *Mirogoj*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
11. Payer, I., Krištofić, B. (2022) TZGZ [online]. Zagreb: Turistička zajednica grada Zagreba. Dostupno na: https://www.infozagreb.hr/media/documents/welcometozagreb_hr.pdf (12.05.2022.)
12. Pirjevec, B. (2008). *Turizam – jučer, danas...*, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac
13. Rabić, B. (2012). *Selektivni oblici turizma*. Predavanje 11. Beograd: Visoka turistička škola strukovnih studija.
14. Vukonić, B., Keča K. (2001). *Turizam i razvoj - pojam, načela, postupci*, Ekonomski fakultet : Mikrorad.
15. Turistički ured [online]. Zagreb: TZGZ. Dostupno na: <https://www.tzgz.hr/o-tzgz/turisticki-ured> (27.05.2022.)

16. Markov trg [online]. Zagreb: Turistička zajednica grada Zagreba. Dostupno na: <https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/atrakcije/trgovi/markov-trg>, (10.06.2022.)
17. Muzej Mimara [online]. Zagreb: Turistička zajednica grada Zagreba. Dostupno na: <https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/kultura/muzeji/muzej-mimara> (27.05.2022.)
18. Arheološki muzej u Zagrebu [online]. Zagreb: Turistička zajednica grada Zagreba. Dostupno na: <https://www.infozagreb.hr/istrazi-zagreb/kultura/muzeji/arheoloski-muzej> (27.05.2022.)
19. O Zagrebu: osnovni podaci [online]. Zagreb: Turistička zajednica grada Zagreba. Dostupno na: <https://www.infozagreb.hr/o-zagrebu/osnovni-podaci> (22.05.2022.)
20. K., V. (2021). Uspinjača: 66 metara pruge koja spaja zagrebački Gornji i Donji grad [online]. Zagreb: ZG portal. Dostupno na: <https://www.zgportal.com/zginfo/uspinjaca-66-metara-pruge-koja-spaja-zagrebacki-gornji-i-donji-grad/> (20.05.2022.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj dolazaka turista u 2019. godini.....	26
Tablica 2. Broj dolazaka turista u 2020. godini.....	26
Tablica 3. Broj dolazaka turista u 2021. godini.....	27
Tablica 4. Broj noćenja u 2019. godini	27
Tablica 5. Broj noćenja u 2020. godini	27
Tablica 6. Broj noćenja u 2021. godini	28
Tablica 7. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2019. godini.....	28
Tablica 8. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2020. godini.....	28
Tablica 9. Struktura turista po broju dolazaka iz drugih zemalja 2021. godini.....	29

POPIS SLIKA

Slika 1. Zagrebačka katedrala.....	16
Slika 2. Muzej Mimara	17
Slika 3. Arheološki muzej u Zagrebu	18
Slika 4. Markov trg	19
Slika 5. Hrvatsko narodno kazalište	20
Slika 6. Groblje Mirogoj.....	22
Slika 7. Kula Lotrščak	23
Slika 8. Uspinjača	24
Slika 9. Dolac	25

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika	32
Grafikon 2. Dob ispitanika	33
Grafikon 3. Prikaz ispitanika koji su posjetili grad Zagreb	34
Grafikon 4. Prikaz posjećenosti sakralnih objekata.....	35
Grafikon 5. Prikaz posjećenosti muzeja	36
Grafikon 6. Prikaz posjećenosti trgova.....	37
Grafikon 7. Prikaz posjećenosti javnih spomenika	38
Grafikon 8. Prikaz posjećenosti kazališta.....	39
Grafikon 9. Prikaz posjećenosti parkova.....	40
Grafikon 10. Prikaz posjećenosti ostalih gradskih atrakcija.....	41
Grafikon 11. Top 3 atrakcije grada.....	42
Grafikon 12. Prikaz atrakcija koje bi ispitanici željeli posjetiti	43
Grafikon 13. Osobe koje ispitanike asociraju na grad Zagreb	44

PRILOZI

Anketni upitnik

Turističke atrakcije grada Zagreba

Poštovani, molim Vas da ispunite navedenu anketu koja se provodi u svrhu izrade završnog rada. Cilj ankete je prikupiti podatke o poznavanju grada Zagreba. Anketa se sastoji od nekoliko pitanja te je anonimna.

Hvala unaprijed

1. Spol * Ž M**2. Dob *** 18-25 26-35 36-45 46-55 55 i više**3. Jeste li posjetili grad Zagreb? *** Da Ne

4. Koje ste sakralne objekte grada Zagreba posjetili? *

- Bazilika Srca Isusova
- Crkva sv. Blaža
- Crkva sv. Franje Asiškog
- Crkva sv. Marije
- Crkva sv. Marka
- Crkva sv. Katarine
- Medžlis islamske zajednice
- Saborna crkva Preobraženja Gospodnjeg
- Zagrebačka katedrala
- Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama
- Ništa od navedenog

5. Koje ste muzeje posjetili? *

- Arheološki muzej
- Etnografski muzej
- Gliptoteka HAZU
- Hrvatski muzej arhitekture HAZU
- Hrvatski muzej naivne umjetnosti
- Hrvatski povijesni muzej
- HT muzej
- Muzej Mimara
- Kabinet grafike HAZU
- Muzej i radionica Franje Schneidera
- Hrvatski državni arhiv
- Hrvatski športski muzej
- Muzej Blaženog Alojzija Stepinca
- Muzej grada Zagreba
- Hrvatski prirodoslovni muzej
- Hrvatski školski muzej
- Lovački muzej Hrvatskog lovačkog saveza
- Muzej iluzija
- Lauba
- Hrvatski željeznički muzej
- Memorijalni centar raketiranja Zagreba
- Muzej čokolade
- Muzej Mamurluka
- Muzej Gljiva
- Anti-muzej
- Cannabis Museum Zagreb
- Muzeji Ivana Meštrovića, Atelier Meštrović
- Muzej za umjetnost i obrt
- Tehnički muzej Nikola Tesla
- Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović
- Muzej suvremene umjetnosti
- Tiflološki muzej
- Muzej prekinutih veza
- Nacionalni muzej moderne umjetnosti
- Muzej vlakića Zagreb

-
- Muzej Srpske pravoslavne crkve
 - Muzej Policije
 - Muzej Prigorja
 - Muzej sportskih ZGoda
 - Muzej torture
 - Židovski muzej
 - Zagreb 80-ih
 - Muzej ratne fotografije
 - Ništa od navedenog

6. Koje trgove ste posjetili? *

- Katarinin trg
- Trg bana Josipa Jelačića
- Trg kralja Tomislava
- Trg Nikole Šubića
- Trg Petra Preradovića
- Markov trg
- Trg Republike Hrvatske
- Europski trg
- Ništa od navedenog

7. Koje javne spomenike ste posjetili? *

- Dora Krupićeva
- Matija Gubec
- Zdenac života
- Antun Gustav Matoš
- Sveti Juraj ubija zmaja
- Ban Josip Jelačić
- Alegorija slikarstva i kiparstva
- Bogorodica s anđelima
- Marija Jurić Zagorka
- Josip Juraj Strossmayer
- Kralj Tomislav
- Ništa od navedenog

8. Koja kazališta ste posjetili? *

- Gradsko dramsko kazalište Gavella
- Gradsko kazalište Komedija
- Hrvatsko narodno kazalište
- Kazalište Kerempuh
- Scena Vidra
- Teatar &TD
- Teatar EXIT
- Dječja scena Ribica
- Dječje kazalište Dubrava
- Gradsko kazalište Žar ptica
- Kazalište Mala scena
- KNAP
- Histrionski dom
- Kazalište Trešnja
- Kazalište Merlin
- Teatar na Trešnjevci
- Teatar Rugantino
- Kazalište Ivan Goran Kovačić
- OFF Theater Bagatella
- Scena Ribnjak
- Kazalište Smješko
- Klub kazališta Komedija
- Luda Kuća
- Divan Teatar
- Aplauz Teatar
- KunstTeatar
- Zagrebačko kazalište mladih
- Zagrebačko kazalište lutaka
- Ništa od navedenog

9. Koje parkove ste posjetili? *

- Zoološki vrt grada Zagreba
- Jarun
- Medvednica
- Strossmayerovo šetalište
- Zrinjevac
- Botanički vrt
- Mirogoj
- Park Maksimir
- Bundek
- Park Grič
- Ništa od navedenog

10. Koje ste ostale gradske atrakcije posjetili? *

- Dolac
- Kula Lotrščak
- Uspinjača
- Ništa od navedenog

11. Koje su vam TOP 3 atrakcije grada Zagreba koje ste posjetili? *

12. Koje atrakcije bi željeli posjetiti, a niste do sada? *

13. Koja vas poznata osoba asocira na grad Zagreb?

